

Archontinis neognosticizmas ir naujosios oligarchinės dinastijos

Gintautas Mažeikis 

Vytauto Didžiojo universitetas

Vytautas Magnus University

gintautas.mazeikis@vdu.lt

Santrauka. Straipsnio idėją paskatino trys lygiagretūs procesai: oligarchinio valdymo būdo stiprėjimas, oligarchinių poreikių kurti plačiųjų šeimų dinastijas ir naują aristokratiją, galiausiai neognostinės kraujo ir kapitalo idėjos ir jų transformacijos. Straipsnyje akcentuojamos archontinio neognosticizmo, jo sąsajų su reginių industrijomis, su visuotiniu išoriniu sekimu ir vidiniu nuolatiniu stebėjimu (naujų egregorų formavimu) koncepcijos ir atsiribojama nuo rasistinių, nacionalistinių ir net fašistinių idėjų, kurios netiesiogiai susijusios su naujų oligarchinių dinastijų formavimu ir jų naująja mitologija. Daugiausia dėmesio skiriama JAV ir Rusijos oligarchiniam tapsmui aptarti ir jų sąsajoms su iracionaliaisiais diskursais ir praktikomis.

Reikšminiai žodžiai: archontai, neognosticizmas, korporacinis kapitalas, dinastijos, kraujo ryšiai, stebėjimo visuomenė, egregorai.

Archontic Neognosticism and the New Oligarchic Dynasties

Abstract. The impetus for this article stems from three interwoven processes: the consolidation of oligarchic governance, the emergence of extended family dynasties and new aristocracies within oligarchic systems, and the neognostic concepts of blood and capital and their metamorphosis. The article focuses on archontic neognosticism, its connections with the society of the spectacle, and interrelationships between the surveillance society and the establishment of new internal watchers – egregors. An important feature of the article is its deliberate distancing from racist, nationalist, and even fascist ideas that lack a direct connection to the formation of new oligarchic dynasties and their associated mythology. Instead, the article focuses on the emergence of the US and Russian oligarchies and their relationship to irrational discourses and practices.

Key words: archons, neo-Gnosticism, corporate capital, dynasties, blood ties, egregors of the society spectacles, society of surveillance.

Įvadas: oligarchinių dinastijų poreikis

Oligarchine valdymo forma yra vadinamas toks privataus arba korporacinio kapitalo ir valstybės institucijų suaugimas, kuris suteikia galimybę mažai turtingų žmonių grupei formuoti valstybės politiką. Oligarchai, siekdami užtikrinti savo kapitalo ir paveldo tvarumą, kuria dinastijas, kurios be pakankamo išsilavinimo ir be išmanios paveldėjimo tvarkos greitai išsiginsta ir žlunga, todėl kartu su dinastija jie bando kurti ir naują aristokratiją, formuoti jos genealogijos mitą ir plačią šeimą arba klaną idėją.

Received: 09/06/2025. **Accepted:** 02/07/2025.

Copyright © 2025 Gintautas Mažeikis. Published by the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania. This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Aristokratija, kitaip nei oligarchija, save apibūdina pagal kraujo kilmingumą, išsilavinimą, pasiekimų istoriją, kultūrą. Aristokratiniai bruožai oligarchijai reikalingi siekiant užtikrinti savo valdžios tvarumą, visuomeninį pripažinimą, veiklos efektyvumą. Todėl ji remia meritokratiją, pasiekimų valdžią, o vidurinių amžių didikams tai nebuvo būdinga, jei nekalbėsime apie atskiras išimtis, kaip antai Medičių šeima Renesanso Florencijoje. Oligarchija šiuolaikinės demokratijos sąlygomis savo tikslų siekia naudodama nepotizmą, t. y. artimųjų rėmimą, meritokratiją ir plačią šeimos idėją, apibrėžiamą ne tik pagal kraują, bet ir pagal įsitraukimą, priėmimą ir ištikimybę šeimai ar netgi klanui ir jo šakoms.

Kol žiniasklaida priklausė valstybei arba smulkiajam ir vidutiniam verslui arba kol jos įtaka žmonių nuomonių formavimui buvo ribota, aristokratai negalėjo vien pasitelkdami medijas įsitvirtinti didelėse valstybėse ir naudojosi pinigais, kalaviju ir didikų luomo solidarumu. Jų istorinė raida užsibaigė kartu su Renesanso ir Baroko Italijos, Vokietijos, Abiejų Tautų Respublikos miestų–valstybių ar žemių, dvarų valdymu. Tačiau šiandien, kai galingos korporacijos valdo ir didžiausius informacijos kanalus, ir asmeninius duomenis (per prekybos tinklų registracijas), manipuluoti milijonų žmonių nuomone tapo nedidele problema, tai atvėrė kelius naujai oligarchijai formuotis. Naujoji oligarchinė aristokratija įsikuria jau antroje ar trečioje kartoje po pirminio nusikalstamo kapitalo sukaupimo. O reginių industrijos naujai auksinei aristokratijai suteikia reikiamą ir patrauklų blizgesį, sukuria populiarumą, paverčia mados objektais. Ir tai vyksta tuo metu, kai manoma, kad plačiosios masės yra savivaldžios, nors dažniausiai tik tarnauja autoritariniam populizmui ar kitai manipuliacinei politinei technologijai. Naujieji oligarchai formuojasi visose masių valdžios šalyse, kur įstatymai neriboja monopolijų įtakos, pirmiausia Rusijoje ir JAV, tačiau jie esmingai skiriasi, priklausomai nuo savo santykio su valdžios hierarchija. JAV ir Rusijoje istorinės, religinės, mitologinės tradicijos ir naratyvai visiškai skirtingi, todėl ir hierarchijos supratimas veikia panašus tik išoriškai.

Rusijoje aristokratų, o dabar ir oligarchų dinastijos sietinos su gyvąja ar tik įsivaizduojama monarchine tradicija ir labai griežta imperine valdžios vertikale. Čia oligarchai tik tarnauja savo carui ir jo bažnyčiai, jis suteikia jiems oficialius statusus arba naujuosius turčius tiesiog sunaikina. JAV neturi tokios griežtos centralizuotos hierarchijos idėjos, kaip nėra ir dominuojančios religinės šakos, todėl čia formuojasi atskiri oligarchų ratai, jų klanai, o tai nesudaro galimybių susiformuoti ilgalaikiai centralizuotai valdžiai.

Šiuolaikinis Amerikos neagnosticizmas ir oligarchai

Oligarchija ir iš jos kylanti aristokratija kaip valdymo forma aiškina savo suverenumą kitaip, nei tai daro monarchas ar demokratinės masės. Monarchas teigia, kad jis vienas arba jo šeimos linija yra Dievo pateptieji, o masių valdžia tvirtina, kad suvereną yra tauta arba piliečių susirinkimas. Abi religinės-mitinės argumentacijos netinka aristokratijai pagrįsti, nes ši nurodo arba į kraują (senoji aristokratija), arba į gebėjimą surinkti, sukaupti specifinę galią, kuri yra išrinktumo arba suverenumo požymis. Ir jei kraujo mitas leido kalbėti apie išrinktumą net kai dvarininkas neturėjo nė cento kišenėje, kai buvo lietuvių ar lenkų plikbajoris, antruoju, galios, atveju tik disponavimas turtu, jėga ir technologijomis įrodo, kad asmuo turi išskirtinį santykį su aukštesnių galių parama. Antrasis – galių kaupimo principas yra parankus šiuolaikiniams oligarchams verslininkams, naujesiems kapitalistams, tačiau ir jie, siekdami šeimos verslo tvarumo, yra priversti kurti savo genealoginę mitologiją ir religinius santykius.

Šioje vietoje galima diskutuoti su M. Weberio kapitalizmo gimimo iš protestantizmo etikos idėja¹. Jis, nesigilindamas į europietiško gnosticizmo istoriją ir jo transformacijas, remiasi liuteroniška ir kalvinistine, plačiau – protestantiška sėkmės kaip išrinktumo doktrina, kuri atitinka *praedestinatio* principą. Weberis argumentuoja, kaip kapitalizmas ir protestantiškas tikėjimas yra susieti, tačiau nesvarsto, kad panašią doktriną puoselėjo ir daugelis gnostinių judėjimų, taip pat sumišusių ir su katalikybe,

¹ Weber, M. *Protestantiškoji etika ir kapitalizmo dvasia* / vertė Z. Norkus. Vilnius: Pradai, 1997.

atitinkamai su įvairiomis masonų ir paramasonų organizacijomis, kurios kalba apie Dievo arba galios ženklų rinkimą. Jie tvirtino, kad išrinktumą rodo sukaupta išmintis ir galia, o šiandien neognosticizmas, sumišęs su „protestantizmo dvasia“, priduria, kad ženklas gali būti ir valdomas kapitalas. Kapitalas yra suvokiamas kaip naujos galios, išminties ir turto jungtuvės. Weberis nenagrinėja kapitalizmo gimimo iš masiškosios arba, plačiau, gnostinės dvasios, kuri taip pat, kaip ir protestantizmas, buvo palanki naujiesiems kapitalams formuoti, dinastijoms kurti, oligarchinei valdžiai remti, o tai yra kas kita nei vien tik atsidėti gamybai ir prekybai. Viena iš gnosticizmo formų XVII–XVIII a. buvo laisvieji masonai, kurių įtaka verslumo augimui ir kapitalizmo raidai buvo labai didelė. Štai būtent masonų lyderiai, pavyzdžiui, masonas Nikolajus Novikovas, tapo vienais pirmųjų žurnalų, laikraščių ir knygų leidėjų verslininkų XVIII a. Rusijoje².

Knygoje „Amerikos gnozis“ Arthuras Versluisas³ parodo, kad ne tik protestantizmas, pavyzdžiui, puritonizmas, apie ką kalba Weberis, bet ir gnosticizmas ir masybė formavo JAV ekonominę ir kultūrinę, vertybinę nepriklausomybę. Versluisas apibrėžia neognosticizmą kaip šiuolaikines kultūrinio ir politinio ezotericizmo sroves (įvairūs judėjimai), kurios remiasi ankstyvojo krikščioniškojo gnosticizmo, taip pat hermetizmo, kabalistikos, jų skirtingų sintezių su krikščionyste variantais ir manicheizmo simboliais ir vizijomis⁴. Nors įvairios gnosticizmo srovės susiformavo I–IV a., jų pasakojamosios ištakos kyla iš seniausios antikos ir yra susijusios su senovės imperijomis. Ir jei kai kurie gnosticizmo judėjimai, giliai mesianistiniai ir konkuruojantys su krikščionyste, tokie kaip ofinitai, kainitai, bazilidininkai, valentinininkai, doketai, gana greitai neteko energijos, kiti su jais susiję judėjimai, tokie kaip hermetistai ar žydų kabalistai bei, atskirai, manicheizmo išpažinėjai, įgavo dar daugiau jėgos. Ir jei jų idėjos neužvaldė plačiųjų masių ir nė nebuvo joms skirtos, gnostiniai žinojimo galios principai stipriai veikė elitų, karalių ir aristokratų mąstyseną. Ilgainiui, Renesanso ir Baroko laikotarpiu, jie suformavo naujus sąjūdžius (rozenkreicerių, laisvųjų masonų ir kitus ezotericizmo judėjimus) ir veikė dvarų ir rūmų politines nuotaikas. Apie tai paskelbti išsamūs tyrimai, tačiau į juos dabar nesigilinsiu. Tradiciškai klasikinis gnosticizmas yra binariškas ir atskiria priešišką kosmosą ir jo piktąsias, net šėtoniškas jėgas nuo gėrio arba Viešpaties spindulių. Tačiau šiuolaikinis politinis gnosticizmas kalba apie galių pasklidimą Žemėje, gebėjimą jas kaupti ir jomis naudotis. Senieji gnozio atstovai turėjo surinkti dieviškuosius pėdsakus, pasklidusius tamsoje, ir paskleisti juos tarp suprantančių ir gebančių juos priimti, tai yra išrinktųjų, o šiuolaikinis neognosticizmas dieviškumą tapatina su ilgalaičiu gebėjimu valdyti ir užtikrinti progresą, gebėjimu kaupti kapitalą, žinias, technologijas. Kitaip nei krikščionybė, kuri savo paviršutiniška demokratija bando suburti plačiąsias mases, gnosticizmas yra nukreiptas į išrinktųjų, tai yra dinastijų ir mokyklų formavimą ir atitinka šiuolaikinių korporacijų, oligarchinės santvarkos viziją. Versluisas teigia, kad gnosticizmas aktualizuoja tą simbolinį nerimą ir rūpestį, kuris atitinka turtingų žmonių šeimos interesus ir nėra susijęs su abstrakčios demokratijos ir plačiosios visuomenės idealais. Neognosticizmas sako, kad dauguma žmonių yra paskendę savo tamsoje ir nesugeba surinkti dangiškų galių ir atgimti kaip dievai.

XXI a. pasireiškė nauja tendencija susieti neognosticizmą su skaitmeninėmis technologijomis, kriptovaliutomis, kriptotapatybėmis ir naujomis korporacinės valdžios vizijomis, taip iš naujo apmąstant valstybės suverenumo idėją. Štai kodėl archontinis kriptoneognosticizmas įgavo naują įkvėpimą – ir pirmiausia JAV. Skaitmeninio pasaulio neognosticizmo nuotaikos transformuoja Naujųjų viduramžių idėją ir skatina kurti moderniomis, skaitmeninėmis technologijomis grįstą korporacinės valdžios sąrangą bei naujai apibrėžti sekimo visuomenės ir didžiųjų duomenų rinkimo sampratą. Politinis neognosticizmas ne tik neigia esmines demokratijos vertybes, lygiai kaip visados neigė masių tamsumą ir jų negebėjimą rasti dieviškos šviesos spindulius, bet ir abejoja klasikine absoliutaus suvereno valdžia. Nes ne Viešpaties

² Faggionato, R. *A Rosicrucian Utopia in Eighteenth-Century Russia*. Dordrecht: Springer Netherlands, 1997.

³ Versluis, A. *American Gnosis: Political Religion and Transcendence*. New York: Oxford University Press, 2004.

⁴ Versluis, A. *American Gnosis: Political Religion and Transcendence*, p. 68.

ranka padaro suverenu, o tavo pastangos kartu su įvairių demonų-archontų pagalba ar net savo pačių suformuoti egregorai ir atitinkamai sukaupia galia⁵. Skamba kaip pasaka ir mitas, bet ir suvereno valdžia ir charizmatinės asmenybės bruožai taip pat nurodo į analogišką neapibrėžtą transcendenciją. Archontas – turintis galią – dažnai buvo vaizduojamas kaip pateptas kunigaikštis, tiesiog valdovas ar demoniška būtybė; o egregorais vadinamos amžinai budrios būtybės: tos, kurios mus visą laiką stebi ir seka. Kartais fantastinėje ar keistojoje literatūroje (*Weird Fiction*) vietoj egregoro (budriojo) sąvokos vartojamos stebėtojo (*Watcher*), dvynio, daimono, atitinkamai demono ar angelo sampratos. Iki XX a. egregorai taip pat buvo siejami su demonais ir priklausė tik religijos, okultizmo, pasakų ir literatūros sferai, tačiau XX a. juos pradėta aiškinti kaip mentalinius emocinius žmonių konstruktus, kuriais tikima: pavyzdžiui, Leninas po mirties tapo egregoru, kuris įkvepia ir veda partiją.

Taip buvo padarytas skirtumas tarp archontų ir egregorų, nors dažnai šios sąvokos vartojamos sinonimiškai. Svarbu tik tai, kad buvo suprasta, jog kalbinės konstrukcijos yra galia kita prasme nei žinojimas, apie ką rašė M. Foucault⁶. Egregorai arba archontai yra galia kaip efektyvus reklaminis ar propagandinis konstruktas su savo simbolika, muzika, su savo emociniu lauku ir sklaidos rinka. Tai neturi nieko bendra su moksliniu faktų pažinimu ar objektyvia, nešališka žurnalistine informacija. Iš čia ir naujų oligarchų noras disponuoti pasakojimais apie egregorus, archontų mitais ar su tuo susijusiomis asmeninėmis legendomis, iškreipiant savo naudai objektyvią, faktologinę informaciją. Su šia užduotimi puikiausiai susitvarko geltonoji ir propagandinė spauda ir Rusijoje, ir JAV („Fox News“ ir panašūs kanalai, ypač kūrybinės tinklalaidės).

Egregorai, archontai ir oligarchinis neognosticizmas

Egzistuoja du menami galios šaltiniai, kuriais remiasi klasikinis gnosticizmas ir modernusis neognosticizmas. Klasikinis kalba apie archontus – dangiškus valdytojus, o neognosticizmas daugiau šneka apie egregorus – mūsų pačių, medijų korporacijų sukurtus archontus. Tradicinis gnosticizmas, manicheizmas įvardija dieviškas ir demoniškas galias – valdytojus, tarp kurių žymiausios yra septynios astrologinės planetos, tačiau kitose klasifikacijose suskaičiuojami net 365 archontai, kiekvienai dienai atskiras. XVI–XVIII a. buvo plačiai kalbama apie valdytojus. Jų kilmės teorija iš esmės skyrėsi nuo suvereno, kurį aptaria, pavyzdžiui, Jeanas Bodinas, Baruchas Spinoza ar Thomas Hobbesas. Hobbeso suverenas yra karo visų prieš visus draudimo sąlyga. Jis išskyla tam, kad išnyktų nevaldoma prievarta ir tik jam būtų suteikta galutinė teisė bausti ir pasigailėti, atitinkamai jam suteikiama ir išskirtinė dieviška malonė. Toks suvereno teisės argumentavimas monoteistinėse religijose įžiebė konfliktą tarp imperatorių ir popiežių Europoje ir privertė Rusijos carą subordinuoti stačiatikių patriarchą rangui žemiau – visados paklusti imperatoriui (nuo Petro I laikų).

Kalbėdami apie archontus ezoterikai mano, kad šie jau nuo pradžių turi galią ir net valdžią ir jokie rinkimai jiems nereikalingi. Jie nedalyvauja lygioje visų prieš visus kovoje, o Hobbeso teorija tėra išsigalvojimas. Archontas yra ne vienas, jų daug ir jie gali kovoti vienas prieš kitą, bet tai yra kas kita, kitoks karas ir taika, kur plebėjams nėra vietos. Banaliausiai tai perteikia manicheizmas, rašantis apie nesibai giančią gėrio ir blogio kovą, kurią supranta tik išskirtinės asmenybės. Tačiau ezoterinė dangiškų archontų teorija gali išvengti ir šio binariškumo – teigti, kad tarpusavyje kaunasi 365 archontai ir kiekvienas jų telkia savo armiją. Pagal ezoterinę archontų teoriją valdžia visados jau buvo paskirstyta ir karo visų prieš visus būklės niekada nėra buvę, arba ji buvo tik lokali chaoso ir riaušių vietoje. Archontų mitologija atveria dvi skirtingas valdžios formavimo galimybes: ta, kuri, kaip ir mesijai, tiesiogiai kyla iš mito, kai kas nors pradeda įrodinėti, kad jis ir yra aukštesnio archonto manifestacija; arba tai daroma per nuorodą į oligarchinių šeimų, jų dinastijų tradiciją – kai galia kyla iš klano dvasios; arba kai ji spontaniškai ir

⁵ Stavish, M. *Egregores: The Occult Entities That Watch Over Human Destiny*. London: Simon and Schuster, 2018.

⁶ Foucault, M. *Seksualumo istorija* / vertė N. Kašelionienė. Vilnius: Vaga, 1999.

iš naujo formuojama. Visais atvejais valdžia turi būti demonstruojama ne kaip neturtingumas, ne kaip askezė, ne kaip tikėjimas, o kaip karinė, finansinė arba ekonominė galia. Tai kuo geriausiai atitinka privataus korporacinio kapitalo sampratą.

Modernioji ar postmodernioji egregorų koncepcija radikaliai padidina archontų skaičių (iki neriboto skaičiaus) ir jų galia priklauso nuo simbolinio kapitalo, populiarumo, įtaigumo, gebėjimo suburti, uždegti nauja energija, suteikti psichologinį užtikrintumą. Egregorus sukuria menininkai, rašytojai, kino ar, plačiau, kūrybinės industrijos, jie ateina iš atkurtosios istorinės tradicijos, o ne iš septynių planetų, ne iš Sirijaus, ir ne kaip Dievo angelai, ir ne kaip Liuciferio pasiuntiniai. Kuo stipresni egregorai ar žmogaus sukurti archontai, tuo galingesnės formuojasi tradicijos, tuo labiau pagrįstos jų dinastijos, ir tuo labiau jie gali pretenduoti valdyti likusias atomizuotas mases. Masių problema išlieka ta, kad krikščioniškai ir demokratiškai orientuoti jos atstovai kartais tiesiog negali suprasti neognosticizmo kalbos, jos argumentų ir idėjų, nes kalbama kita racionalumo kalba ir iš esmės atstovaujama kitai civilizacijai, kuri ilgą laiką tūnojo kultūros nuosėdose kaip fosilijos, bet štai atgijo ir ėmė diktuoti sąlygas.

Agnosticizmas gali būti kita gnosticizmo pusė – apofatinė, tai yra negatyvioji, lygiai kaip galima apofatinė teologija ar balistiniai samprotavimai apie nepasiekiamą ir nesuvokiamą *En-Sof* kaip apie abso-
liučią transcendenciją. Tokiu atveju archontai / egregorai atsiduria kitoje žinojimo pusėje, bet gali būti formuojamos jų (ne)pažinimo draugijos, negatyvaus, analoginio kelio asociacijos, kaip antai „Reddit“ socialiniame tinkle esanti „R/agnostikų“ (*r/agnostic*) grupė⁷, į kurią nurodo ir kriptognosticizmą puoselėjantis Yarvinas. Pasirašydamas pseudonimu, jis teigia:

„Antra, galima būti ragnostiku. Ragnostikas – tai žmogus, kuris nėra tikras, ar žmogaus neurologinė bioįvairovė turi kokį nors reikšmingą poveikį praeities ar dabarties žmonijos istorijai. T. y. tas, kuris mano, kad egalistų hipotezė nėra nei pagrįstai įrodyta, nei pagrįstai paneigta. Trečia, galima būti rateistu. Rateistas⁸ yra asmuo, kuris pritaria Disraeliui, t. y. mano, kad egalistų hipotezė yra pagrįstai paneigta. Rateistas žmogaus neurologinę biologinę įvairovę veikia laiko apčiuopiamos tikrovės faktų ir mato daugybę praeities ir dabarties istorinių reiškinių, kuriems paaiškinti ji yra pats paprasčiausias paaiškinimas.“⁹

Yarvino rateizmas yra analogiškas jo agnosticizmui plačiausia prasme. Ir jei šventumas galėjo pateisinti monarchiją kalbant apie Šventosios Dvasios malonę, tai rateizmas kalba apie monarchiją, kurią išaukština kompleksinė kapitalizmo galia. Šiuo atveju kapitalizmo dvasia užima Šventosios Dvasios vietą reikšmių horizonte.

„Tamsioji apšvieta“

„Tamsiosios apšvietos“ (*The Dark Enlightenment*) judėjimas, šiandien įsiveržęs į Donaldo Trumpo aplinką, yra tik vienas iš daugelio galimų archontinio arba eggoriško neognosticizmo variantų. Kitas galimas pavadinimas būtų „aptamsa“, kurį plėtoju kaip alternatyvą dogmatinei apšvietos idėjai savo knygoje „Dvasios niekšybė“¹⁰.

Filosofuojantis tinklalaidininkas, programuotojas Curtis Yarvinas ne tik įkvėpė „Tamsiosios apšvietos“ judėjimą JAV, bet ir įtraukė į savo aplinką įtakingus konservatyvaus libertarizmo atstovus, tokius kaip Peteris Thielis, ar žiniasklaidos žvaigždės, kaip Tuckeras Carlsonas, padarė įtaką katalikui ir

⁷ <https://www.reddit.com/r/agnostic/>

⁸ Kai kalbama „Reddit“ socialinėje grupėje, priimta nurodyti į grupės tekstus pagal formulę *r/...*, analogiškai dažniausiai cituojama moksliniuose tekstuose. Tačiau Yarvinas (Mencius Moldbug) dažnai savo tekstuose rašo tiesiog *agnostikas*, *rateistas*. Mano tekste vartojami abu variantai, priklausomai nuo šaltinio, apie kurį kalbama.

⁹ Yarvin, C. [Mencius Moldbug]. *Unqualified Reservations*. Prieiga per internetą: <http://unqualified-reservations.blogspot.com/2008/07/>, p. 1414 [žiūrėta 2025-01-14].

¹⁰ Mažeikis, G. *Dvasios niekšybė: moralinės vaizduotės tyrimai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2018.

net dominikoniškai mąstančiam viceprezidentui J. D. Vance'ui. Atitinkamai Yarvinas, plėsdamas savo idėjų įtaką, kuria kriptotechnologijomis pagrįstą socialinį komunikacijos tinklą „Urbit“. Yarvinas nėra vienintelis šiame kelyje. Panašias idėjas plėtoja britų filosofas Nickas Landas ir dar visa aibė sekėjų. Landas naujai aiškinamą Kontrapšvietą sieja su akceleracijos poreikiu ir naujomis reikšmių arba simbolinėmis struktūromis. Kapitalizmo raidos greitėjimas, laiko susispaudimas skatina formuoti naujus, greitus ir efektyvius gamybinius santykius, kurie kyla ne iš svarstomosios demokratijos idealų, o iš gebėjimo greitai ir kompetentingai spręsti, o tai užtikrina kompiuteriai, naujos komunikacinės technologijos ir dirbtinis intelektas. Šiuos naujus akceleracijos nulemtus santykius geriau atitinka monarchizmo nei lėti ir nekompetentingi demokratiniai sprendimai. Pasak minėtų autorių, naujasis monarchizmas ir korporacinis feodalizmas yra grindžiamas kritikuoju demokratijos silpnybes, pigų humanizmą, remiasi galios filosofija ir visų Apšvietos idealų pervertinimu. Pirmiausia atakuojami konstituciniai piliečių savivaldos principai, ribojantys galios reikšmę politikoje pradedant XVII a. vigų reformomis Didžiojoje Britanijoje ir kritikuoju JAV konstitucinę santvarką po 1775 metų. Tačiau „Tamsiosios apšvietos“ vizija taip pat paremta ir ezotericizmo aiškinimu tiek, kiek Dievo ir kitų galių kultas gali remti neomonarchizmo arba absoliutaus suvereno idėjas. Granholdas Kennetas tokiu pat pavadinimu „The Dark Enlightenment“¹¹ išleido savo ezotericizmo studijų knygą. Jos esmę sudaro „Postapšvietos ezotericizmas“, kurio trajektoriją autorius brėžia nuo XIX a. teosofinių bendrijų paplitimo, „Okultinio atgimimo“, pirmiausia asocijuojamo su hermetiniu Aukšinės Aušros ordinu (*Hermetic Order of the Golden Dawn*), Aleisterio Crowley ir jo „Ordo Templi Orientis“, neopagonišku sąjūdžiu ir baigiant šiuolaikine politine ir keistąja maginės fantastikos literatūra, Ursulos K. Le Guin „Kaire tamsos ranka“¹². Kenneto apžvalga veikia linkusi į anarchokapitalizmą, o panašiai samprotaujantis Yarvinas anarchokapitalizmui priešina kamerializmą (*camerialism*), kurio pagrindas yra galios, pirmiausia finansinės, kapitalo akumuliacija ir efektyvus naudojimas. Kamerializmo tėvas yra XVII a. vokiečių mąstytojas Veitas Ludwigas von Seckendorffas, knygoje „Vokietijos kunigaikštystė“ (*Teutscher Fürstenstaat*) teigęs, kad valstybės gerovės ir galios pagrindas yra gerai subalansuotas ir administruojamas išdas. Vėliau kamerializmo idėjas plėtojo ir kita politinės ekonomikos mokykla – merkantilizmas. Yarvinas radikaliai keičia kamerializmo idėjas, akcentuodamas ne tiek administravimo meną, o politines-ekonominės autonomijas ir jų gebėjimą kaupti ir disponuoti galia, kuri peržengia vien tik finansinius išteklius. Yarvinas pažymi:

*Mano supratimu, anarchokapitalizmo problema yra ta, kad anarchokapitalizmo šalininkai labai nori panaikinti suverenitetą. O tai reiškia, kad sudaromas galios vakuumas, kuris sukuria nestabilią galios dinamiką, todėl yra pavojingas. Neokamerializmas skiriasi tuo, kad jis pripažįsta suverenitetą, bet siekia iš jo atimti mistinį šlamštą, kuriuo jis visada bandė, dažniausiai sėkmingai, apsisivilkinti.*¹³

Taigi, kamerializmas suvoktas kaip autonominė politinės galios kaupimo ir naudojimo institucija, naujoji kunigaikštystė, gali būti bet kuri korporacija, ne tik valstybinė institucija. Atitinkamai kamerializmas gali būti efektyviai pritaikomas oligarchinei, dinastinei valdžiai plėtoti. Kartais kamerializmas šneka apie visuotinę gerovę, tačiau Yarvinas pasuka ultradešiniųjų keliu ir kamerializmą interpretuoja naujuoju korporacinio fašizmo ar kriptofašizmo būdu. Jis nurodo į Juliaus Evolos, mistiko ir okultisto, vieno iš Italijos fašizmo ideologų, knygas. Evolos vardas ir idėjos sako, kad kalbama apie gnostinį okultizmą, kuris gali būti siejamas su šiuolaikinių elitų maišto idėja ir pakankamai gerai aiškina korporacinio fašizmo vizijas.

¹¹ Granholm, K. *Dark Enlightenment: The Historical, Sociological, and Discursive Contexts of Contemporary Esoteric Magic*. Boston: Brill, 2014.

¹² Le Guin, U. K. *Kairė tamsos ranka* / vertė A. Kapočiūtė. Kaunas: Kitos knygos, 2024.

¹³ Yarvin, C. [Mencius Moldbug]. *Unqualified Reservations*, p. 230.

Šventasis kraujas: prigimtinis ar pagamintas?

Istoriškai pirma susiformavo plačiųjų šeimų valdymas gentyse, genčių politinėse lygose ir politinėse organizacijose: karalystėse, kunigaikštystėse ir kitose organizacijose. Tik vėliau atsirado poreikis pagrįsti vienos giminės kraujo išskirtinumą kito atžvilgiu, ir tai sutapo su religinėmis gnosticizmo ir ezoterizmo idėjomis ir jų argumentavimu.

Dinastijų temą nagrinėja politinė antropologija politinių institucijų evoliucijos kontekste. Dinastijos yra reikšmingos didesnių nei viena gentis politinių ar kitokių susivienijimų stabilumui užtikrinti, kai nėra kitų veikiančių valdžios tvarumo mechanizmų. Kitas būdas užtikrinti valdžios tvarumą yra rinkimai, kuriais galėtų pasitikėti valdančioji klasė. Tokiu atveju dinastijų principas pašalinamas kaip ne toks efektyvus ir neteisingas. Dinastijos atsirado iš „didžiosios šeimos“ sampratos ir vedybinės tvarkos (vedybų politikos – *kinship*), kuri mažai ką bendro turi su atominė (nuklearine) – vyro, žmonos ir kelių vaikų šeima – praktika. Tam, kad didžiosios šeimos genealogijoje, kuri siejo senelius, dėdes ir tetas, seseris ir brolius, taip pat gausius jų palikuonis, išliktų centruojanti valdžia ir galia, buvo brėžiamos ir sakralizuojamos pagrindinės linijos – arba pagal patrimonalinę, arba pagal matrimonalinę liniją remiantis pirmagimio berniuko privilegija. José Saramago romane „Evangelija pagal Jėzų Kristų“¹⁴ vaizduoja gausią Marijos ir dailidės Juozapo šeimą, kur tik vyresnysis Jėzus turi dieviškumo ar šėtoniškumo likimą, o visi kiti vaikai gyvena įprastą gyvenimą.

Tam, kad valdančioji klasė neabejotų vienos iš dinastijų ar vienos iš linijų dominavimu, kuriami šventojo kraujo, dieviško pašaukimo ar net mesijo mitai. Šis mitologizavimo procesas nesutampa su tuo Edipo komplekso vaizdavimu, kurį išplėtojo S. Freudas ir išdėstė knygoje „Totemas ir tabu“¹⁵. Protėvis garbinamas ne todėl, kad jo palikuonys, kurie seka ir naudojami jo sukurtai valdžiai, neišsižudytų. Čia kaip ir Hobbeso karo visų prieš visus atveju susiduriame su pernelyg aukštai įvertinta pirmine hipoteze, idėja. Pirma, nebūtinas pirmojo protėvio nužudymas, lygiai kaip ir nereikalingas pirmas realus, faktais patvirtinamas protėvis. Juo gali būti sugalvota Trojos herojaus Enėjo, lygiai kaip ir išgalvota ar pritempta Romos Romulo ir Remo ar Kijevo Rusioje – Riuriko istorijos. Archontų teorija sako, kad naujas valdovas gali ateiti bet kada iš bet kur. Svarbu yra kas kita: išskirtinis galios ir valdžios jautimas ir gebėjimas ją sutelkti; tai gali būti paaiškinta ir išskirtiniu santykiu su Dievų dovanojama valdžia ir galia kaip karaliaus Artūro atveju Anglijoje. Taigi klausimas ne apie Edipo kompleksą, o apie valdžios linijos pateisinimą ir realų gebėjimą ją sutelkti, mitologizuojant bei institucionalizuojant paveldėjimą.

Tačiau valdančiajai dinastijai suformuoti nepakanka vieno palaiminto tėvo mito. Ne mažiau reikšminga yra pagrįsti hierarchiją ir klaninius, o vėliau ir dinastinius ryšius tam, kad būtų suformuoti kilmingųjų, dvariškių ar savo dinastijas suformavusių oligarchų tarpusavio santykiai. Sukaupiti galią ir suformuoti dinastiją yra du skirtingi procesai, vienas kurių susijęs su ištekliais: kariniais, finansiniais, technologiniais, o antras – su giminystės ryšių puoselėjimu, istorija, vidine šeimos hierarchija ir griežta paveldėjimo tvarka.

Oligarchinė valdžia atvirai ar slaptai konfliktuoja su plačia svarstančiąja ir dalyvaujančiąja demokratija (*deliberative democracy, participatory democracy*). Kur kas artimesnis dinastijų ir hierarchijų logikai yra iš oligarchinės aplinkos iškylančio naujojo carizmo fenomenas. Su naujos dinastijos formavimo poreikiu ir problema susiduria V. Putinas, A. Lukašenka, Alijevų šeima Azerbaidžane, to siekė N. Nazarbajevas Kazachstane. Nazarbajevo nesėkmė ir dramatiška Asadų istorija Sirijoje atskleidžia šio kelio trapumą, jei nėra įrodomas aukščiausiasis patepimas, jei nėra tapatinama dieviška, kosminė ir žemiška valdžia, jei neatsiranda vaizduojamų tarpininkaujančių archontų. Lyginamoji Šiaurės Korėjos perspektyva aiškinant istorines kilmingųjų ir valdančiųjų dinastijas gali būti geras empirinis pavyzdys. Korėjoje regime genezės mitą: tai 1950–1953 m. Korėjos karas, kai buvo didžia dalimi išgalvota Korėjos

¹⁴ Saramago, J. *Evangelija pagal Jėzų Kristų* / vertė Z. Ardickas. Kaunas: Kitos knygos, 2021.

¹⁵ Freud, S. *Totemas ir tabu* / vertė A. Merkevičiūtė. Vilnius: Vaga, 2010.

Liaudies Demokratinės Respublikos (Šiaurės Korėjos) pradininko Kim Ir Seno istorija. Po to einantis bendras ideologinis mitas ar ideologija pateisina vėlesnį šios dinastijos valdymą. Korėjoje tai yra Čučės ideologija ir mitas: esą savavaldė ir visiškai uždara tauta, vedama išskirtinio lyderio, yra nenugalima. Tačiau turėjo būti ir vidinė, šeimos istorija, vidinė tvarka, kaip išskirtinio vado kraujas perkeliamas vaikams pagal aiškiai apibrėžtą liniją. Ir čia buvo svarbiausia ne pirmagimystė, o tėvo pasirinkimas ir gebėjimas kaupti galią. Atitinkamai sprendžiama, ką daryti su santuokomis, palikuoniais ir giminėmis: kiek suteikti jiems teisių ir kokios kokybės išskirtinio kraujo turėtojais jie gali būti skelbiami. Neretai tai siejame ne su dėdžių ir brolių žudymu, taip šalinant galimus konkurentus. Pagaliau vengiant incesto ir saugant kraujo ir galios reikšmes formuojami išoriniai dinastiniai santykiai, jų saugojimas ir politinės struktūros tvarumo užtikrinimas.

Amerikos hermetizmas ir gnostinis korporatyvizmas

Dažniausiai JAV religinė idėja yra siejama su protestantiškuoju puritonizmu, dėl kurio ir buvo sukurta Amerikos demokratija, kai masoniškosios ir gnostinės idėjos buvo ne sunaikintos, o pastūmėtos į nuošalę, į užkulius. JAV puritoniškosios demokratijos idėja turėjo savo šešėlį: hermetinę Ameriką, panašiai kaip buvo hermetinė Britanija ar Prancūzija – idėjos, paplitusios po XVII a. Pasak Stephano A. Hoellerio, JAV religinės laisvės glūdi „hermetiniame renesanse“¹⁶, įskaitant rozenkreicerius ir masonus, kas prasidėjo maždaug Elžbietos I laikais. Hoelleris „hermetinę Ameriką“ priešina protestantiškai, „puritoniškai Amerikai“. Puritonizmas remiasi tikėjimu ir darbu, o hermetizmas – žinojimu ir galios kaupimu. Iš šios religinės ir ezoterinės priešpriešos kilo ne tik vienas kito neigimas, bet ir bendradarbiavimo atvejai, kai protestantai ir net katalikai buvo aktyvūs masonai, puoselėjantys įvairių formų neognosticizmą.

Ultradešinysis tinklaraštininkas, politinis filosofas, verslininkas ir programuotojas, ultradešiniųjų pažiūrų aktyvistas Curtis Yarvinas, atstovaujantis kriptognosticizmui, kalba apie įvairių formų oligarchinį arba korporacinį paveldėjimą ir skaitmeninius, technologinius Naujuosius viduramžius. Jo idėjos vienaip ar kitaip veikia jo verslo ir politinį partnerį Peterį Thielį, vieną iš prezidento D. Trumpo patarėjų. Thielis yra agnostikas, konservatyvusis libertaras, o jo remiamas draugas J. D. Vance'as, JAV viceprezidentas, yra aktyvus katalikas dominikonas. Visi jie tiesiogiai ar netiesiogiai veikia D. Trumpo, reformato presbiteriono, šeimą, jo sūnus ir jų vizijas. Konfesiniai ir net okultiniai skirtumai netrukdo jiems bendradarbiauti. Palyginkime: šios neognosticizmo aplinkos nerasia Maskvoje, V. Putino aplinkoje. Jis remiasi vienvaldžiu Rusijos Stačiatikių Bažnyčios – Maskvos patriarchu. Naujamam carui turi nusilenkti ir budistai bei musulmonai, kurie niekada neprileidžiami prie aukščiausios Kremliaus valdžios, nors gali kurti savo dinastijas islamo respublikose, kaip tai daro R. Kadyrovas Čėčenijoje.

Taigi JAV oligarchai išsiskiria savo svyravimu tarp puritonizmo ir hermetizmo arba, tiksliau, neognosticizmo. A. Versluisas pažymi, kad JAV:

Neognosticizmo fenomenas iš esmės yra intelektualinių „plytų“ arba elementų, kurie atitinka ir simbolizuoja šiuolaikinės visuomenės aspektus, ypač tuos, kurie susiję su cenzūra, korporacijų arba elito valdžia, oligarchija, kontrole, sąmokslais ir paplitusiu jausmu, kad pagrindinė tikrovė yra suklastota arba apgaulinga, atradimas iš naujo. Skaitmeninę ar virtualiąją karalystę (pavyzdžiui, „Meta“) būtų galima apibūdinti demiurgo ar neišmanančio kūrėjo, kurį primeta archontai, terminais.¹⁷

Versluisas, kitaip nei Yarvinas, yra kritiškas ir kalbėdamas apie naująją oligarchiją vartoja „archontinio neognosticizmo“ terminą (*archontic neo-Gnosticism*). Manau, terminas gana tikslus, jis apibūdina skirtumus tarp tradicinio JAV humanizmo ir naujos korporacinės neognostinės valdymo formos.

¹⁶ Hoeller, S. *Freedom: Alchemy for a Voluntary Society*. Adyar: Theosophical Publishing House, 1992.

¹⁷ Versluis, A. *American Gnosis: Political Religion and Transcendence*, p. 14–15.

Versluistas pažymi, kad XIX a. JAV gnostikai jau kalbėjo, jog žmonės yra kūrinių pažeminimas, o katastrofiškai gnosticizmo išminčiai tinka nehumaniškos (*inhumanist*) nuostatos, kurias galima modifikuoti modernybės reikmėms¹⁸. Yrvinas pritaiko archontinio neognosticizmo katastrofizmą dabartinėms JAV reikmėms, D. Trumpo reformoms, griauant visas humanistines demokratines institucijas ir „giluminę valstybę“ (*Deep State*), taip nuosekliai ardant demokratines struktūras ir išlaisvinant erdvę korporaciniams oligarchams. Tik abejotina, kad pats D. Trumpas ką nors supranta apie neognostines teorijas ir jų paskatas. Tačiau to ir nereikia. Jo didybės manijai ir narcisizmui pakanka žinoti, kad demokratinės institucijos yra jo priešai, jos jį visados kritikuoja ir švaisto JAV, tai yra jo, Trumpo, lėšas. Pasak Yrvinio, iš demokratinų institucijų griūties turi iškilti naujas pasaulis, kuriame nebus skirta dėmesio gėdingai kūrinių ir vietoj to bus telkiamasi į dirbtinio intelekto, „Matricos“ pasaulio, naujųjų technologijų tikrovę, kurios nepaiso humanistinės etikos. Naujas pasaulis nepaisys socialinės rūpybos, visuotinio atšilimo, Trečiojo pasaulio rėmimo ar gyvūnų gelbėjimo problemų. O sėkmė bus matuojama technologiniais proveržiais, finansiniais rezultatais.

Vis dėlto, net ir taip galvojant, yra būtina, kad visuomenė, rinkėjai patikėtų išrinktųjų klasės valdžia, kad ją žmonės pamatytų kaip galimybę išvengti didesnio blogio. Todėl agnostinės valdančiosios klasės siekia ir gali sukelti nerimo ir politinės isterijos atmosferą ir ją užlaikyti. Tokią politiką lenkų psichiatras Andrzejus Łobaczewski vadina politine ponerologija¹⁹. Senovės graikų žodis *πονηρός* (*ponēros*) reiškia blogį, atitinkamai ponerologija yra blogio studijos, kurios gali būti ir adekvačios situacijai, ir manipuliacijų ir konspiracijos efektas. Naujoji žinojimo galia yra linkusi manipuliuoti blogio vaizdais ir konspiracija, kad sukeltų nepasitikėjimą demokratinėmis institucijomis, taip suteikiant galimybę *de facto* valdyti „naujesiems archontams“, kurie žino, ką reikia daryti, ir tai gali pagrįsti savo nuopelnais – meritokratija, išsilavinimu, pinigais ir giminės galia. Taigi, tikėtina, kad šalys, kuriose veikia stiprios tarptautinės korporacijos ir kuriose nėra putiniško tipo griežtos autoritarinės vertikalės, gali būti linkusios pereiti prie regimo ar nematomo oligarchato ir tai sutampa su „hermetinio žinojimo“ poreikiu.

Korporacijų politinei idėjai ir naujai galios rinkai tinka ir oligarchinė / aristokratinė valdžia, ir neognosticizmo idėjos: viena suteikia valdžią, kita ją tinkamai paaiškina. Vis dėlto Rusijos ir JAV oligarchų situacija esmingai skiriasi. Rusijos oligarchai – prisiminkime B. Berezovskio likimą ir palyginkime jį su R. Abramovičiaus veikla – tiesiogiai priklauso nuo griežtos vertikalės kulto, nuo monarcho arba caro valios: jokios oligarchų autonomijos nėra, jie yra tokie pat cholopai, kaip ir liaudis, tik turi turto ir vietos valdžios privilegiją. Autoritarinis ir visas galias savo rankose koncentruojantis prezidentas, iš esmės – Absolutas, neleidžia susiformuoti autonominių oligarchų institutui, jų kraujo kultui, archontų gnosticizmui ir įgalina visai kito tipo – valstybinį monarchinį misticizmą. Todėl nors Rusijoje oligarchai ir gali galvoti apie savo dinastiją ir gubernijas, bet tik kaip caro valdininkai ir iš esmės jos vergai.

Kaip galimos naujos dinastijos XXI amžiuje

Šiuolaikinė Vakarų, demokratinė visuomenė yra egalitariška, agresyviai emancipuota ir nepakanti dinastinėms privilegijoms. Tačiau atsiradę nauji faktoriai sustiprina mito ir okultizmo, atitinkamai – neognosticizmo poreikį ir poveikį. Antikinis mitas buvo siejamas su dievais, totemais, fetišais, o šiuolaikinis įtikinėjimas remiasi prekių ženklais, daugiaformate propaganda, ryšiais su visuomene, efektyviu priešų sekimo ir represiniu aparatu. Tačiau viso to nepakanka dinastijoms suformuoti. Kaip rodo istorija, be vidinio sektantiškumo, kurį ir užtikrina religija, kalno legenda, neognosticizmas, beveik neįmanoma išlaikyti didelių šeimų, kai jas veikia radikalus vartotojiškas individualizmas ir susvetimėjimas. Norint atspirti masinei atomizacijai, nevirsti susvetimėjusių asmenų mase, reikalingos kitokios veikios praktikos.

¹⁸ *Ibidem*, p. 33.

¹⁹ Łobaczewski, A. M. *Political Ponerology: A Science on the Nature of Evil Adjusted for Political Purposes* / transl. A. Chciuk-Celt. New York: Red Pill Press, 1998.

Taip atgimsta gnostinis žinojimas – galia, tinkama didžiųjų šeimų nariams ir kai kuriems jų klientams. Čia naujųjų oligarchinių / aristokratinų dinastijų kūrėjai susiduria su visuotine švietimo problema, su bendrojo lavinimo programomis, kurios yra humanistinės, demokratinės, egalitarinės, mokslinės ir nesusietos su sektantiškais didžiosios šeimos poreikiais, su jos genealoginiu mitu ir gnostinėmis nuostatomis. Todėl yra reikšmingi du žingsniai: griauti vientisą egalitarinę švietimo sistemą ir kurti savo uždaras ir pakankamai techniškai kvalifikuotas švietimo grupes, ką iš principo gali užtikrinti didžiosios korporacijos, susijusios su privačiu kapitalu, jei tik nėra valstybės, kuri tai draustų ar ribotų.

Dinastijų kūrimas nėra savaiminis blogis, jei tik netampa sektantiškas, antihumanistinis, represinis ir nesiekia šalies valdyti arba suskaidyti. Kita vertus, tokios naujos dinastijos gali būti suderintos su sparčia technologine pažanga, finansiniu efektyvumu ir tarptautiniu konkurencingumu. Valstybei sunaikinti ar radikaliai reformuoti tarnauja nepotizmas, tačiau suprastas ne kaip savo „kraujo“ artimųjų rėmimas, o kaip didžiosios šeimos, sektos protegavimas. Pavadinkime jį neognostiniu nepotizmu. Būtent ši nauja ideologinio ir religinio nepotizmo forma susilieja su korporacine oligarchine valdžia ir gali būti naujų, tvirtų dinastijų kūrimo pagrindas. Šie procesai galutinai sunaikina demokratijos daigus, o bet kokie rinkimai paverčiami ištikimybės šeimai demonstravimu. Prisidengusios „tradicinių vertybių“ šūkiais šios šeimos, jų klanai, dinastijos uzurpuoja valstybes ir tampa savo piliečių išnaudotojais, tam naudodamiesi galios institucijomis ir represijų mašina.

Neognostinėmis kriptokorporacinėmis dinastijomis nereikėtų laikyti senųjų autoritarinių šeimų, kurios paplito daugelyje Azijos valstybių – nuo Tadžikistano, Uzbekistano iki Maskvos ir net Minsko. Dauguma jų yra technologiškai atsilikusios ir neefektyvios, bijo konkurencijos ir įsitenka vien tik savo valstybėje arba kitoje dominijoje. Šioms šeimoms nėra būdingas hermetinis (žinojimo galios) troškimas ir kūrybingumas, jos investuoja į pasakas apie save pačius, bet nepakankamai į moderniausias technologijas ir mokslą, laikosi vien dėl represijų ir korupcijų, išlieka keletą kartų, o paskui su trenksmu žlunga, kaip didžioji Asadų šeima Sirijoje. Hermetizmo, kitaip nei krikščionybės, ypatybė yra nuostata, kad mokslas ir yra tai, ko nori Dievas, o technologiniai atradimai liudija išrinktumą. Ir jei Leonardo da Vinci, Giordano Bruno, Galileo ir R. Descartesas buvo arba galėjo būti artimi Renesanso hermetizmui ar ieškoti rozenkreicerių, ir tai neprieštaravo mokslui, tai atsidavimas dogmatinei to laiko krikščionybei griovė mokslą.

Lukašenkos, Putino ir Trumpo šeimos

Putino ir Lukašenkos valdžia kreipiasi į Rusų Stačiatikių Bažnyčią palaikymo ir bando formuoti savo šeimos kapitalą bei atitinkamas plačiasias šeimas, taip tikėdamasi sukurti savo dinastiją šalia kitų oligarchinių dinastijų, tik gerokai silpnesnių ir priklausomų. Baltarusiją valdo viena šeima – prezidentas A. Lukašenka ir trys jo sūnūs: Viktoras (gimė 1975 m.), Dmitrijus (1980 m.) ir Nikolajus (2004 m.). Ši šeima-klanai bando formuoti dinastiją, pabrėžia konservatyvias tradicines vertybes, remiasi visoje šalyje kontroliuojamu kapitalo judėjimu, Rusijos (Putino) finansine ir prekybine parama (nafta, dujos), slaptojomis tarnybomis ir žiniasklaida (propaganda) bei vaizduoja kurianti gerovės valstybę. Pats Lukašenka sakosi tiksliai nežinąs, kas buvo jo tėvas, jį užaugino mama. Todėl jis neturėjo ypatingų giminystės ryšių ir nesugeba nei jų rodyti, nei kurti šeimos ideologijos ir genealogijos, neturi savo mito. Jo sūnūs užaugo „šeimoje“, kurioje diktatorių laiko savo žmoną Galiną Radionovną plytų tvora aptvertame dvare-kalėjime, o pats gyvena ne santuokoje su meilužėmis (Nikolajus nėra Galinos Radionovnos sūnus). Du vyresnieji sūnūs užaugo itin paveikti Edipo kompleksu: nekenčia tėvo, tačiau visur jį kopijuoja, juo seka. Trečio vaiko, Nikolajaus, motinos vardas kaip ir ji pati yra slepiami. Vyriausias sūnus Viktoras pataria tėvui nacionalinio saugumo klausimais, yra Saugumo tarybos narys, manoma, kad netiesiogiai vadovauja Baltarusijos KGB. Vedęs, turi du sūnus ir dvi dukras. Vyriausiam jo sūnui Aleksandrui tiek pat metų kaip ir Nikolajui (gimusiam 2004 m.). Antras diktatoriaus Lukašenkos sūnus Dmitrijus yra vedęs,

turi tris dukras, yra tėvo „piniginė“, vadovauja su didžiąja šeima susijusiems verslams, pirmiausia trąšų ir naftos verslui, kuruoja pasienio verslo reikalus, manoma, yra susijęs su kontrabanda ir pabėgėlių diversijomis. Dinastijos linija nėra apibrėžta, galią siekiama perduoti jauniausiam sūnui.

Panaši, tik gerokai painesnė šeimų dinastijų ir klanų istorija yra Rusijoje. Kam tie turtai, jei negali palikti savo vaikams? Toks yra pagrindinis klausimas, kuris kankina Rusijos turčius, kooperatyvo „Ežeras“ atstovus. 2024 m. Peterburgo „tarptautinis“ ekonomikos forumas buvo skirtas Putino dukroms demonstruoti. Kaip ir Lukašenka, Putinas neturi savo šeimos genealogijos, kuri tęstųsi šimtmečius: viskas prasideda nuo jo – Vladimiro Putino. Jo dukros, Katerina Tichonova ir Marija Voroncova (jų pavardės kinta), pabandė tapti antromis po tėvo. 2004 m. „vaikų rodymo“ forume joms buvo skirtas geriausias laikas ir centrinės tribūnos. Tiesa, gyvenime jos nusipelnė daug mažiau tėvo dėmesio nei Lukašenkos sūnūs. Putinas jas vadina „tomis moteriškėmis“. O buvusiai Putino žmonai Liudmilai pasisėkė labiau nei Lukašenkos žmonai Galinai. Putinas su ja išsiskyrė ir sąlyginai paleido (palikdamas ją Federalinės saugumo tarnybos priežiūrai). Šiandien Putino dukros Katerina ir Marija (nekalbu apie kitus Putino vaikus, kol jų tėvystė yra slepiama, pavyzdžiui, susilauktus su Alina Kabajeva) jau pradeda įsakinėti panašiai kaip ir Lukašenkos sūnūs. Rusija joms yra tėvo dvaras. Visiems jiems, kaip ir kitų oligarchų turtingiems palikuoniams, karas su Ukraina ir juo labiau su Vakaraais yra nereikalingas, tačiau ir sustabdyti šios mašinos jie negali, kol tėvelis tiki savo dievišku išrinktumu. Peterburgo forume buvo ir daugiau kooperatyvo „Ežeras“ bei kitų oligarchų vaikų, pavyzdžiui, jaunasis Romanas Rotenbergas, Putino administracijos direktoriaus A. Vaino sūnūs Aleksandras, S. Šoigu duktė Ksenija, jaunoji Putino dukterėčia Ana (energetikos ministro žmona). Kažkur netoli sukinėjasi brolių Kovalčiukų, S. Čemizovo, N. Patrušovo, S. Kirijenkos suaugę ir didelius verslus valdantys jų vaikai, jų šeimos. Jie kuria dinastijas, bet tam, kad jos išliktų, būtina, jog suaugę vaikai bendrautų, dalintųsi turtus ir verslus, nekariautų tarpusavyje ir mylėtų carą. Manoma, visiems jiems pakaks išskirtinio Rusų Stačiatikių Bažnyčios dėmesio, ir atskira gnostinė religija jiems nereikalinga.

Kitaip nei Putinas ar Lukašenka, Donaldas Trumpas turi savo šeimos genealogiją ir ją tęsia pagal vyriausio sūnaus liniją. Jo šeima siejama su vis dar stiprių škotų šaknų MacLeodų klanu iš Skajaus salos (škot. gėl. *An t-Eilean Sgitheanach*), kuris skaičiuoja savo istoriją nuo XIV a. Pasakojama Trumpanų bažnyčios (*Trumpan Church*) ir su ja susijusių skerdynių istorija. Vėliau klanas skilo į daug šakų. Trumpas sieja save su škotiška Luiso salos (škot. gėl. *Eilean Leòdhais*) linija, su kuria bent jau vaizduoja bendraujantis. Atitinkamai Trumpas atvirai vadovaujasi išplėstinės šeimos samprata, o tai reiškia daugelio giminių ir kitokių artimųjų pripažinimą priklausomai nuo lojalumo. Vedęs trečią kartą: žmonos – Ivana Zelníčková, Marla Maples ir Melania Knauss, vaikai – Donaldas Jr., Ivanka, Ericas, Tiffany, Barronas. Donaldas Jr. Trumpas pagal klasikinę vyriausio sūnaus tradiciją jau dalyvauja politinėje veikloje kartu su J. D. Vane'u, E. Musku, P. Thielu ir kitais ir netiesiogiai remia visą minėtą archontų neognostinę reformą paverčiant Ameriką veržlaus korporacinio kapitalo šalimi. Panašiai, tikėtina, dalyvauja, bet tik antrame plane, ir duktė Ivanka su šeima ir Ericas su šeima. Kapitalo, turtingiausių korporacijų (oligarchų) šeimų požiūriu jie daro visus būtinus dinastijos kūrimo žingsnius. Jie nėra griežtai susiję su kuria nors religija ir gali patys pasirinkti tą diskursą, mitą, kuris geriausiai aptarnaus jų genealogiją. Vienintelė ir esminė problema – perdėta tėvo, D. Trumpo megalomanija, narcisizmas, kuris kelia grėsmę dinastijai. Tačiau visa šeima veikia vieningai ir demonstruoja galią, o to trūko, pavyzdžiui, J. Bydenui ir jo sūnams. Tikėtina, kad sūnus Donaldas Jr. Trumpas gali būti paveiktas Yarovino ar Thielio idėjų.

Apsišaukėliai kriptomonarchai ir jų diplomatija

Prezidentas Trumpas, jo administracija ir draugų ratas skuba kurti Postameriką ir postpasaulį. 2025 m. sausio 23 d. išleistame įsake „Amerikos lyderystės skaitmeninių finansinių technologijų srityje stiprinimas“ jis apibrėžė poreikį didinti JAV skaitmeninį turtą, skatinti blokų grandinės („blokčėinų“)

technologijas ir kriptovaliutų cirkuliaciją visuose ekonomikos sektoriuose, ketindamas pakinkyti naujus, gana iracionalius, mažai valdomus finansinius pasaulio drakonus. 2025 m. kovo 2 d. ši įsakymą jis sustiprino nurodymu, kokiomis kriptovaliutomis turi būti papildytas federalinis biudžetas: *bitcoin*, *ethereum*, *XRP*, *solana*, *cardano* ir kt. Trumpas leido savo pareigūnams kitose šalyse, ne JAV, papirkinėti valdininkus, tai yra skatinti šešėlinius santykius ir korupciją siekiant JAV kompanijų lyderystės ir dominavimo. Todėl galime tik spėti, kokią milžinišką kriptokorupciją pasaulyje tai paskatins ir jau paskatino. Pavyzdžiui, konspiracijos teorijų gerbėjai jau spėja, už kiek milijardų kokios kriptovaliutos nusipirko Putinas, kad paglostytų Trumpą. Taip kriptopapirkinėjimas tapo slaptosios pasaulio diplomatijos dalimi. Ji ir iki šiol buvo slapta, tik nepalyginti mažiau. Tai atveria galimybes diktatoriams gauti milžiniškus, kartais milijardinius kyšius savo politiniams-ekonominiams santykiams reguliuoti, partijoms finansuoti, rinkimų eigai pakeisti. Atmenant, kad Maskva, Putinas, išleido analogiškus įsakymus, nekyla abejonų apie JAV ir Rusijos diplomatinius ryšius, reguliuojamus kriptovaliutinėmis išmokomis. Visa tai skirta susilpninti tam taikos ir diplomatijos demokratiniam pasauliui, kuris gimė po 1945 m., kai atsirado Jungtinės Tautos ir NATO. Kriptovaliutų galios didėjimas koreliuoja su tuo, ką rašo Yarvinas: kriptovaliutų, korporacijų ir karinės-represinės galios jungtys turėtų padėti pakeisti šiuolaikinį pasaulį, o ne tik JAV.

Problema yra ta, kad šis permainų laikas, perėjimas iš vieno – tradicinio-postmodernaus pasaulio į kitą – korporacinių kriptoviduramžių, pakeičiant vienas politines įtampas kitomis, stokoja visuotinių idealų. Ateinantis naujas pasaulis kultūriniu ir diplomatinio požiūriu atrodo gana skurdus, o jo turinį užpildo ne gyvas pasitikinčių žmonių dialogas, o dirbtinis intelektas, instrumentinė programišių kalba, serialai, kuriuos žiūri vieniši žmonės, bet tai nėra nauja diplomatijos kalba. Taigi, naujesiems oligarchams būtinas ir naujas diplomatinis diskursas, kuris atitiktų pagarbą jų genealogijoms, klanams ir jų šakoms.

Rusijos agresija prieš Ukrainą taip pat yra įstrigusi savo belaikybėje: tarp Pirmojo pasaulinio karo apkasų ir dirbtinio intelekto valdomų dronų. Tačiau greita kosminių technologijų sąsajoje su dronais ir robotais karo srityje kriptovaliutų ir pasaulio korporacijų raida rodo, kad naujasis pasaulis bandys sunaikinti senąjo prisiminimus. Ir naujam pasauliui nebereikalinga ne tik Ukraina, Baltijos šalys, bet ir Balkanai, nereikia ir pusės ar net visos Europos Sąjungos. Vietoj viso šito turi atsirasti naujos mikro- ir makroimperijos, pagrįstos kriptovaliutiniais santykiais, dirbtinio intelekto technologijomis, neognosticismu ir sunkiai žmogui pavaldžiomis karo mašinomis. Naujieji JAV oligarchai mano, kad valstybių senąja prasme nebeliks, o Rusijos oligarchai tikisi, jog atgimsta senoji Rusijos imperija. Neatrodo, kad Europos Sąjunga turi jėgų ir laiko atsispirti šiai transformacijai.

Visos šios Trumpo kriptorevoliucijos silpnoji vieta yra žmonės: tai, kad jie myli, turi šeimas, augina vaikus ir vis dar nori gyventi vadovaudamiesi nuoširdumu ir ištikimybe, o ne pagal sandorius. Kriptovaliutinį godulį ir dirbtinio intelekto pagundas vis dar peržengia atsakomybė už mūsų tėvų ir protėvių atsiminimą ir rūpestis dėl savo palikuonių: vaikų, anūkų, jų šeimų. Tačiau rūpestis šeima veikia atitinka giminės, klano, dinastijos raidos logiką, o ne valstybės, ne pilietijos interesus. Žlungančios valstybės ir griūvančios sąjungos atveria būtent šeimos, jos dinastijos ir naujųjų technologijų santykio problemą, tai ir tapo dešiniojo posūkio ašimi Vakarų pasaulyje. Kriptovaliutinis ir korporacinis mąstymas sandoriais nėra neprieštarauja šeimos galios interesams, ir Trumpo vaikai tai aiškiai demonstruoja, to nori ir Lukašenkos vaikai, ir net paslėpti Putino palikuonys. Jie mano, kad, sunaikinus demokratinius institutus, jų turtas, garbė, galia ne išnyks, o padidės. Be to, naujų kriptokorporacinių hercogysčių idėja ne prieštarauja, o remia dinastijų, galiausiai archontinio neognosticismo idėjas, bet griauja pilietines institucijas ir demokratines valstybes.

Literatūra

- Faggionato, Raffaella. *A Rosicrucian Utopia in Eighteenth-Century Russia*. Dordrecht: Springer Netherlands, 1997.
- Foucault, Michel. *Seksualumo istorija* / vertė Nijolė Kašelionienė. Vilnius: Vaga, 1999.
- Freud, Sigmund. *Totemas ir tabu* / vertė Austėja Merkevičiūtė. Vilnius: Vaga, 2010.
- Granholm, Kennet. *Dark Enlightenment: The Historical, Sociological, and Discursive Contexts of Contemporary Esoteric Magic*. Boston: Brill, 2014.
- Hoeller, Stephan. *Freedom: Alchemy for a Voluntary Society*. Adyar: Theosophical Publishing House, 1992.
- Yarvin, Curtis [Mencius Moldbug]. *Unqualified Reservations*. Prieiga per internetą: <http://unqualified-reservations.blogspot.com/2008/07/>, p. 1414.
- Łobaczewski, Andrew M. *Political Ponerology: A Science on the Nature of Evil Adjusted for Political Purposes* / transl. Alexandra Chciuk-Celt. New York: Red Pill Press, 1998.
- Mažeikis, Gintautas. *Dvasios niekšybė: moralinės vaizduotės tyrimai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2018.
- Saramago, José. *Evangelija pagal Jėzų Kristų* / vertė Zigmantas Ardickas. Kaunas: Kitos knygos, 2021.
- Le Guin, Ursula K. *Kairė tamsos ranka* / vertė Anita Kapočiūtė. Kaunas: Kitos knygos, 2024.
- Versluis, Arthur. *American Gnosis: Political Religion and Transcendence*. New York: Oxford University Press, 2004.
- Weber, Max. *Protestantiškoji etika ir kapitalizmo dvasia* / vertė Zenonas Norkus. Vilnius: Pradai, 1997.